

Fellegvári körkép*

Kevés város dicsekedhet hazánkban ily sok kirándulóhellyel. Természetjárás, kikapcsolódás szempontjából városunknak ugyancsak kedvező a földrajzi helyzete. Talán ezzel magyarázható, hogy a szabadidő szabadban töltésének itt már évszázados hagyományai vannak. Akár a Bácsai-erdő vagy a Lombi-tető, akár a Hója vagy a Bükk árnyas erdei ösvényein barangolunk, vagy a hús bokrok rejtekében meghúzódó forrásoknál időzünk, pihenünk, oltjuk szomjunkat: kirándulók, barangolók, sétálók csoportjait találjuk, látjuk viszont hétről hétre már hosszú évek óta. Sok a város közeli vagy távolabbi környékén a tető, a magaslat, ahonnan kedvező, tiszta időben látható a Meszes gerince, a Fogarasi-havasok, a Cibles, a Hargita, a Gyalui-havasok; alacsonyabb tetőről pedig, mint amilyen a Hójában a Kányafői-kilátóhely (509 m), vagy a város szívében emelkedő fellegvár (405-420 m). Felejthetetlen kép tárul elénk a városról, szűkebb és tágabb környékéről.

A Fellegvár-tető központi helyzetű, kedvezőek a látási viszonyok és roppant könnyen megközelíthető. Rajta emelkedik a magasba „a díszes kilátó”, a Belvedere-szálló. Hét emeletével és tetőteraszával mintegy 25-30 méterrel tetézi meg a magasságot, úgyhogy innen körülnézve megismerhetjük – felülről is – a város települését, struktúráját, utca- és úthálózatát, a városmagot, és az évszázadok során hozzáótt újabb városrészeket, az új és épülésben levő lakónegyedeket, a műemlék-épületeket, az ipari övezeteket, s megítélhetjük, hogy az utóbbiak elhelyezése mennyire felel meg a városökológiai követelményeknek.

A Fellegvár vonulata alakzatilag a csaknem 100 méterrel magasabb Hója-gerinc kelet-északkelet felé kigyózó nyúlványa, de földtani felépítés és szerkezet tekintetében különbözik tőle. A határt a Törökvágás nyerge vonja meg. A Fellegvár kőmáli részének a tetejét alsó harmadkor-végi kagylós (Corbulás) durva homokkő fedi, a borjúmáli részen feltűnik a vöröses-lilás szürke csikokkal rétegzett forgácskút homokos-agyagos sorozat. Ez a Kőmálon az erősen összetöredezett durva homokkő alatt van. A bemutatott rétegtársulás gyakori kőomlásnak, földcsúszásnak, szakadásnak volt és maradt máig is a színhelye a Fellegvár különböző részein. A Kőmál meredek sziklafalába a csapadékvíz, a fagy és a szél képezte ki a nevezetes Sánccoldal korróziós mélyedéseit, sziklaodúit. Közülük a nagyobbakban a régészek fölfedezése szerint 175 ezer évvel ezelőtt a musztyéri kultúra őskőkori embere is menedéket talált. Ezeket a sziklamélyedéseket 1785 óta a város szegényei továbbmélyítették, vajták, tágabb odúkká alakítva lakás gyanánt használták. A lépcsők sétányán ma is látható egy drótsövénnyel elkerített ilyen „lakószoba”, amelyet a Fellegvár oldalának húsz évvel ezelőtti rendezésekor múltidéző emlékek hagyott meg a területrendező.

A Belvedere-szálló az 1716-ban épült csillagerdőszerű Fellegvár udvarának a déli részén emelkedik. Megközelíthető az Astoria-szálló mögött induló Lépcső-sétányon a délkeleti várkapun át, a Racovița és Vár utcán a belváros északi oldala felől, vagy a Törökvágás felől a Szél utcán, a Vadász utcán és a Kígyó utcán. A déli szerpentin nem használható, mert az utóbbi évek nagy suvadásai ennek felső kanyarulatát megrongálták.

A város.

A szálloda hetedik emeletén, a Kőmál felé eső oldalon terebélyes terasz van, amelyről letekintve alattunk terül el a „kincses város” (műemlék-gazdagságáról és ötvösművészeti alkotásairól kapta ezt a jelzöt), az óvár, a régi városrészek piros fedeles házai, épületei, templomai és tornyai, közöttük helyenként meredeken emelkednek az új épületek, toronyházak. A város délkeleti sarkán van a hatalmas Györgyfalvi-negyed, a Békás, majd a Házsongárd,

* Ezzel, az 1982 márciusában a kolozsvári *Igazság* napilap hasábjain megjelent cikkel kívánnak Tövissi József tanár úrra megemlékezni a világ minden irányában – Rørostól Christchurchig és Pekingtől Torontóig – szétszórt egykori tanítványai.

amelynek nyugati folytatásában a Hajnal-negyed új épületei kapaszkodnak a lejtőn a tetőig. A Kis-Szamos teraszán épült a Monostori-negyed, lent a Szamos lapályán a Hója felé a Grigorescu- és Donát-negyed, amelyet a közelmúltban – kissé túlságosan – besűrítettek. Így ez a kezdetben szép, tágas, levegős „üdülő-lakótelep” zöld- és virágos területeiből nagyon sokat veszített. Keleten most van kialakulóban, fejlődőben az új Mărăști-negyed, tőle északra és át be a Nádas völgyében helyezkednek el a város ipari egységei, jobbra az uralkodó szélirány felől nézve túl a lakóhelyeken, hogy az üzemeléssel velejáró víz- és légszennyezés minél kisebb mértékben érintse a városi lakosságot.

